

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.5.24.
SEC(2011) 598 végleges

A BIZOTTSÁG SZERVEZETI EGYSÉGEINEK MUNKADOKUMENTUMA

A hatásvizsgálat összefoglalója

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE
a szellemitulajdon-jogok vámhatósági érvényesítéséről

{COM(2011) 285 végleges}
{SEC(2011) 597 végleges}

1. HÁTTÉR

A szellemitulajdon-jogok érvényesítését szolgáló európai uniós rendszer egyik meghatározó eleme az egyes szellemitulajdon-jogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló, 2003. július 22-i 1383/2003/EK tanácsi rendelet¹ (a továbbiakban: rendelet).

A rendelet a szellemitulajdon-jogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodásban (TRIPS) foglalt, határon történő végrehajtási intézkedésekről rendelkezik. A TRIPS-megállapodást az Európai Unió Tanácsa 1994-ben az uruguayi forduló többoldalú tárgyalásai részeként hagyta jóvá, majd kötötte meg a Kereskedelmi Világszervezet keretében. A rendelet a határon történő végrehajtás tekintetében valójában meghaladja a TRIPS-megállapodás alapkövetelményeit, amiben az EU-nak a szellemitulajdon-jogok magas szintű védelme iránti elkötelezettsége tükröződik.

A rendelet értelmében az uniós vámhatóságok felléphetnek a vámfelügyelet alá tartozó azon árukkal szemben, amelyekkel kapcsolatban felmerült bizonyos szellemitulajdon-jogok megsértésének a gyanúja. A rendeletben rögzített eljárás szerint, ha a vámhatóságok lefoglalták a gyanús árukat, értesítik ezen intézkedésükről a jogosultat és egy rövid időt biztosítanak neki bírósági eljárás kezdeményezésére (szabvány eljárás), vagy – amennyiben a tagállam, amelyben az árut lefoglalták, egyszerűsített eljárást hajtott végre – az áruk vámfelügyelet alatt történő megsemmisítéséről a többi érintettel való megállapodásra.

Az EU és a többi fejlett gazdaság vonzó piacok a szellemitulajdon-jogot sértő áruk számára; a vámszervek az elmúlt 10 évben folyamatosan emelkedő mennyiségben találtak ilyen árukat. 2008 szeptemberében a Tanács felkérte a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vizsgálják felül a rendeletet, és dolgozzanak ki új vámügyi cselekvési tervet a szellemitulajdon-jogok megsértésével szembeni küzdelemre a 2009–2012-es időszakra. A Bizottság által kidolgozott, majd a Tanács által elfogadott cselekvési terv² a négy legfontosabb kihívás kezelésére összpontosított: veszélyes hamisított áruk, szervezett bűnözés, a hamisítás globalizálódása és a hamisított áruk internetes értékesítése. A rendelet felülvizsgálata bekerült a cselekvési tervbe és ezt a Bizottság egy, a Vám 2013 program keretében felállított szakértői csoporton keresztül a tagállamokkal szoros együttműködésben végezte el.

A Bizottság nyilvános konzultációt is lebonyolított, így valamennyi érdekelt fél részt vehetett a felülvizsgálatban. A konzultáció 2010. március 25-től 2010. június 7-ig tartott, és a Bizottsághoz 89 észrevétel érkezett. Az észrevételek közül 43 olyan szervezetektől és vállalkozásoktól származott, amelyek szerepelnek az Európai Bizottság érdekképviselési nyilvántartásában, 42 nem regisztrált szervezetektől, vállalkozásoktól és állampolgároktól, 4 pedig nemzeti szintű hatóságoktól.

¹ HL L 196., 2003.8.2., 7. o.

² A Tanács állásfoglalása (2009. március 16.) az Európai Uniónak a szellemitulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló 2009–2012-es vámügyi cselekvési tervéről (2009/C 71/01)

Az EU-n átmenő tranzit gyógyszer szállítványok vámhatóságok általi lefoglalásának egyes 2008 végén előforduló esetei aggodalmat váltottak ki a WTO bizonyos tagjai, az Európai Parlament tagjai, nem kormányzati szervezetek, valamint a civil társadalom körében. Felmerült, hogy ezek az intézkedések akadályozhatják a generikus gyógyszerek jogszerű kereskedelmét, ami ellentmond az EU azon törekvésének, hogy megkönnyítse a gyógyszerekhez való hozzáférést a fejlődő világban. 2010. május 11-én India, május 12-én Brazília egyeztetéseket kezdeményezett az EU-val a kérdéstről a WTO-ban. A WTO előtt zajló egyeztetések során India és Brazília által emelt kifogások, valamint az egyes lefoglalási esetek is azt mutatták, hogy a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos vámhatósági intézkedésekről szóló uniós szabályozás további kérdéseinek tisztázása révén a jogbiztonság növelhető lenne.

2. PROBLÉMAMEGHATÁROZÁS

A fent említett cselekvési terv a rendelet számos olyan elemével foglalkozott, amelyeket meg kell vizsgálni. Ilyen elemek például az egyszerűsített eljárással, a kis tételekkel, a megsemmisítéssel, a költségekkel, a tárolással kapcsolatos rendelkezések, valamint a rendelet hatályának esetleges kiterjesztése. E kérdések mindegyike megvizsgálásra került a felülvizsgálat során. A szellemitulajdon-jogokat sértő árukkal szembeni küzdelemmel kapcsolatban a felülvizsgálat három fő témát érintett:

- I. probléma: egyes szellemitulajdon-jogokat a vámszervek nem érvényesítenek az EU határain A hatályos rendelet az európai vagy nemzeti jog alapján megállapított szellemitulajdon-jogok széles körének érvényesítéséről rendelkezik, ideértve a védjegyeket, a szerzői jogokat, a szabadalmakat, a növényfajta-oltalmakat és a földrajzi jelzéseket, de a lista nem fedi le az összes szellemitulajdon-jogot. A félvezető termékek topográfiájának oltalma nincs lefedve például. A rendelet hatálya alól kimaradnak továbbá egyéb típusú jogsértések is, például a párhuzamos kereskedelem és a túllépések esetei.

- II. probléma: a szellemitulajdon-jogok érvényesítésére szolgáló igazgatási eljárások túl nagy terhet rónak a vámszervekre és a jogosultakra, különösen az internetes értékesítések kis tételeinek esetében.

- III. probléma: az igazgatási eljárások bizonyos szempontjainak eltérő értelmezése a különböző legitim érdekelt felekkel szembeni kiegyensúlyozatlan elbánást eredményezhet. Egyes, az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatán keresztül kialakított, illetve értelmezett általános jogelvek jelenleg nincsenek kellőképpen kodifikálva a rendeletben (pl. a meghallgatáshoz való jog, vagy a vámhatóságok felelőssége). Ezek az elvek az EU-nak a WTO keretében vállalt nemzetközi kötelezettségeiből, valamint a Lisszaboni Szerződésből és különösen az Alapjogi Chartából fakadnak.

3. AZ EU JOGA A CSELEKVÉSRE

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) alapján az Európai Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a közös kereskedelempolitika területén. Az

EUMSZ meghatározza a közös kereskedelempolitika fogalmát, és ebben kifejezetten megjelennek a szellemitulajdon-joggal kapcsolatos szempontok is.

4. CÉLKITŰZÉSEK

A fő célkitűzés annak biztosítása, hogy a szellemitulajdon-jogoknak a határon történő érvényesítésével kapcsolatos vámintézkedések és eljárások hatékonyak legyenek és megfeleljenek valamennyi vonatkozó jogi kötelezettségnek. A szabályozás különösen a következő konkrét célokra irányul:

- i. a szellemitulajdon-jogok határon történő érvényesítésének javítása.
- ii. a vámszervek és a jogosultak – különösen a kis- és középvállalkozások – adminisztratív és gazdasági terheinek csökkentése.
- iii. minden olyan rendelkezés tisztázása és felülvizsgálata, amellyel kapcsolatban felmerülhet az igazgatási eljárások kiegyensúlyozatlanságának kérdése.

5. SZAKPOLITIKAI LEHETŐSÉGEK

A realitás és a megvalósíthatóság alapján három alapvető lehetőség körvonalazódik:

- i. ‘A’ szakpolitikai lehetőség: az alapforgatókönyv, azaz nincs beavatkozás.
- ii. ‘B’ szakpolitikai lehetőség: nem jogszabályi eszközök alkalmazása, például képzések, iránymutatások, jogértelmezések, bevált gyakorlatok megosztása, az érdekelt felekkel folytatott rendszeres konzultáció formájában.
- iii. ‘C’ szakpolitikai lehetőség: a rendelet módosítása, megváltoztatva ezzel a hatályos jogi keretet. Az egyes feltárt problémákra más-más megoldások kínálóznak. Az alábbi rendelkezések vagy azok egy részének módosítása jöhet szóba:

- az I. probléma, azaz vámigazgatási végrehajtás hatályának kiterjesztése vonatkozásában két allehetőség is számba vehető: i. az első allehetőség szerint a szellemitulajdon-jog megsértésének eseteit ki lehetne terjeszteni a már a rendeletben foglalt szellemitulajdon-jog összes típusának megsértésére, míg a ii. második allehetőség keretében – a hatálynak az első allehetőség szerint javasolt kiterjesztésén felül – a rendelet hatályát ki lehetne terjeszteni az olyan szellemitulajdon-jogot sértő árukra is, amelyeket a rendelet még nem fed le;

- a II. probléma esetében: a szellemitulajdon-jogot sértő áruk egyszerűsített megsemmisítésére vonatkozó kötelező rendszer bevezetése, amihez szükség van a feltételek tisztázására és megfelelő biztosítékokra, valamint külön egyszerűsített eljárásra a kis tételek esetében;

- a III. probléma esetében: az EU-n csupán tranzitáruként keresztülhaladó és nem a belső piacra szánt, illetve az EU belső piacára való kerülés kockázata által nem érintett termékekre vonatkozó szabályok további tisztázása, valamint az eljárások további tisztázása valamennyi legitim érdekelt fél jogbiztonságának növelése céljából.

Ezek a módosítások nem zárják ki egyéb kiegészítő intézkedések alkalmazását.

A hatásvizsgálat ugyanakkor nem törekszik arra, hogy összehasonlítsa a három szakpolitikai választási lehetőség várható előnyeit, hogy ez alapján lehessen dönteni valamelyik lehetőség – azaz az alapforgatókönyv fenntartása, nem jogszabályi eszközök bevezetése vagy jogalkotási javaslat kidolgozása – között. A hatásvizsgálat célja az egyes problémáknak a rájuk vonatkozó kritériumok alapján történő egyedi vizsgálata, és az ezekre adandó megoldások megfelelő elegyének megtalálása.

6. A VÁLASZTÁSI LEHETŐSÉGEK HATÁSAINAK ÉRTÉKELÉSE

6.1. Bevezetés

Széles körű az egyetértés abban, hogy kevés a rendelkezésre álló megbízható adat a területre vonatkozóan. Az információk elsődleges forrása a szellemi tulajdon-jogok európai uniós vámigazgatási végrehajtásáról készülő éves jelentés³. Mindazonáltal kevés hiteles információ áll rendelkezésre az illegális tevékenységekről, és a szellemi tulajdon-jogot sértő áruk uniós külkereskedelmi volumenére, illetve a belső piaci helyzetre vonatkozó adatok hiányában meglehetősen nehéz bármely választási lehetőség várható hatásának vizsgálata. Nincs lehetőség továbbá annak megállapítására sem, hogy a vámhatóságok milyen mértékben tárnak fel a jogsértő termékeket, illetve járnának el ezekkel szemben, hiszen az intézkedések sikere nem pusztán a szabályozás módosítására vonatkozó döntéstől függ. Ennek fényében csak minőségi vizsgálatra van lehetőség.

A hatásvizsgálat a felülvizsgálat során feltárt azon három fő problémára kidolgozott megoldások hatását veszi számba, amelyek esetében felmerül a rendelet módosításának szükségessége. Ezek a technikai problémák nem feltétlenül kapcsolódnak szorosan össze, ezért az egyes problémákra kidolgozott választási lehetőségeket elkülönítetten közelítették meg, és egyedi kritériumok mentén vizsgálták.

6.2. I. probléma: egyes szellemi tulajdon-jogokat a vámszervek nem érvényesítenek az EU határain

A szellemi tulajdon-jogoknak az EU területén való érvényesítése némileg javulna a rendelet jelenlegi hatályának a szellemi tulajdon-jogok megsértésének további esetekre való kiterjesztése által. A vámellenőrzés alapvetően a hamisított árukra fókuszál; 2009-ben a vámszervek által lefoglalt, feltételezhetően szellemi tulajdon-jogot sértő árucikkek 90%-a hamisított termék volt. Ez arra enged következtetni, hogy a vámhatóságok alapvetően a szellemi tulajdon-jogok megsértésének azon eseteit tárják fel, amelyek láthatóbbak és könnyebben feltárhatók. Alapesetben önmagában a rendelet hatályának a szellemi tulajdon-jogok megsértésének bonyolultabb esetei által érintett árukra való egyszerű kiterjesztésétől nem remélhető radikális változás a vámszervek által felderített esetek típusait illetően.

³ A statisztikákra vonatkozó jelentések az alábbi címen érhetők el: http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics/index_en.htm

Mindazonáltal nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a viszonylag jelentős hatást, ami a vámszerveknek a megtévesztően hasonló védjegyekkel és az illegális párhuzamos kereskedelemmel – különösen a védjegyek tekintetében – szembeni fellépésének lehetővé tételéből fakad, jóllehet ezt a hatást nem lehet előzetesen számszerűsíteni.

Költségek merülnek fel a vámhatóságok, a nemzetközi kereskedelem szolgáltatói és a jogosultak tekintetében is. Mivel nem állnak rendelkezésre adatok a jogsértő termékek kereskedelmének szintjére vonatkozóan, nem lehet megbecsülni a költségeket, bár azonos mennyiségű termékre vetítve a szellemitulajdon-jogoknak a határon való érvényesítése kisebb költséggel járna, mint a belső piacon való érvényesítés, hiszen a jogosultaknak kevesebb jogi eljárást kellene kezdeményezniük, mivel a jogsértő termékek szállítmányait nem bontanák meg, és nem szállítanák tovább a kiskereskedőkhöz.

A szellemitulajdon-jogok a határon való érvényesítésével megnőne a legális kereskedelem akadályozásának kockázata. A vámhatóságok részére nehézséget okozhat a szellemitulajdon-jogok megsértésének egyes, a kiterjesztett hatály alá tartozó eseteinek megítélése, ami annak a többletkockázatával jár, hogy megalapozatlanul foglalnak le árukat.

Az új szellemitulajdon-jogok határon történő érvényesítése várhatóan nem jár jelentős társadalmi vagy környezeti hatásokkal.

6.3. II. probléma: A szellemitulajdon-jogok érvényesítésére szolgáló igazgatási eljárások túl nagy terhet rónak a vámszervekre és a jogosultakra

6.3.1. *Az egyszerűsített eljárás végrehajtásának hiánya egyes tagállamokban*

Jelenleg az egyszerűsített eljárás – ami alapján az áruk a jogosult hozzájárulásával megsemmisíthetők – opcionális lehetőségként szerepel a rendeletben, következésképp nem minden tagállam hajtotta végre. Az egyszerűsített eljárásra vonatkozó kötelező szabályoknak a rendeletben történő bevezetésével harmonizálható lenne a szellemitulajdon-jogok vámigazgatási végrehajtása az EU-ban és csökkenne a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséhez kapcsolódó lefoglalások adminisztratív terhe valamennyi érintett fél tekintetében azokban a tagállamokban, ahol azt még nem hajtották végre.

6.3.2. *Szellemitulajdon-jogot sértő áruk internetes értékesítése*

Feltételezhetően szellemitulajdon-jogot sértő árukat tartalmazó kis tételeket jelentős mennyiségben küldenek postai úton vagy futárszolgálattal, és ezek többnyire az interneten megrendelt vagy megvásárolt árukhoz kapcsolódnak. A szokásos vagy akár az egyszerűsített eljárás alkalmazása sincs arányban a jogsértő áruk mennyiségével és értékével, legalábbis ami a kis tételeket illeti (alapforgatókönyv). A rendeletnek olyan irányú módosítása, ami alapján a felek a jogsértés egyértelműnek tűnő eseteiben a jogosult bevonása nélkül megsemmisíthetnék az árukat, jelentősen csökkentené a jogosultak és a vámszervek terheit is. A módosítással a vámszervek hatékonyabban tudnák megállítani az interneten értékesített árukat.

A kis tételek növekvő forgalmának kezelésére nem jogszabályi eszközök is igénybe vehetők, de új igazgatási eljárásokat nem lehet bevezetni a rendeletben leírt eljárások módosítása nélkül.

6.3.3. Társadalmi és környezeti hatások

Az igazgatási eljárásokkal kapcsolatban javasolt valamennyi intézkedés célja a kormányzati és az üzleti szereplők adminisztratív terheinek csökkentése.

Az interneten megvásárolt, majd azt követően leszállított áruk növekvő mennyiségének ellensúlyozása céljából külön, a kis tételekre bevezetett igazgatási eljárásnak (jogszabályi intézkedést tartalmazó választási lehetőség) lesz egy olyan hatása a fogyasztókra nézve, hogy az érintett jogsértő termékek nem fognak eljutni hozzájuk. A szellemi tulajdon-jogok európai uniós vámigazgatási végrehajtásáról készülő legfrissebb, 2009-re vonatkozó bizottsági jelentés megállapította, hogy a vámszervek egyre több, az európai fogyasztók által nap, mint nap használt, potenciálisan veszélyt jelentő terméket foglalnak le (alapforgatókönyv és a nem jogszabályi eszközök).

Ezen problémával kapcsolatban környezeti hatások nem merültek fel.

6.4. III. probléma: az igazgatási eljárások bizonyos szempontjainak eltérő értelmezése a különböző legitim érdekelt felekkel szembeni kiegyensúlyozatlan elbánást eredményezhet

A nemzetközi kereskedelmet korlátozó vagy tiltó – például a szellemi tulajdon-jogok érvényesítéséhez kapcsolódó – intézkedések alkalmazásakor az uniós vámhatóságoknak tekintettel kell lenniük a nemzetközi kötelezettségekre és az uniós jog alapelveire. A közös kereskedelempolitika területéhez tartozó intézkedéseket egységes módon kell alkalmazni. Az intézkedések alkalmazásának egyúttal kiegyensúlyozottnak kell lennie: egyfelől számításba kell venni az intézkedések hatékony érvényesítésének szükségességét, másrészt tekintettel kell lenni a legitim üzleti érdekekre is. E célból és a megalapozatlan fellépések elkerülése érdekében a rendelkezéseknek biztosítaniuk kell a jogbiztonságot.

A jogszabályi intézkedéseket tartalmazó megoldás biztosítaná a rendelet alkalmazásával kapcsolatos jogbiztonságot, az EU egészében egységes jogalkalmazást, és általa a feltárt problémák vonatkozásában kizárható a megalapozatlan lefoglalások kockázata.

A nem jogszabályi intézkedéseket tartalmazó megoldások esetén a feltárt problémák egy része kezelhető lenne a rendeletnek az EU-nak a WTO keretében fennálló nemzetközi kötelezettségei fényében való értelmezése, illetve a rendeletnek az uniós jog vonatkozó, az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata alapján kialakított és értelmezett alapelvei fényében való tisztázása révén. A rendelet téves értelmezésének kockázata mindemellett fennmaradna.

6.4.1. Társadalmi és környezeti hatások

Az igazgatási eljárások bizonyos szempontjainak – nem jogszabályi vagy jogszabályi intézkedéseken keresztül megvalósuló – tisztázása pozitív hatással lehet a

fogyasztókra azokban az esetekben, amikor részt vesznek a folyamatban, például mint az interneten megrendelt tételek címzettjei. A meghallgatás joga és a vámszervek felelősségének kérdése lehetőséget ad a fogyasztóknak arra, hogy fellépjenek a vámhatóságok döntéseivel szemben, vagy kártérítési igénnyel lépjenek fel ezekkel kapcsolatban, ha azok hátrányosan érintik őket.

A rendeletnek az EU területén keresztülhaladó, harmadik országokba irányuló tranzitszállítmányokra vonatkozó rendelkezéseinek tisztázása pozitív hatással járhat a fogyasztókra nézve az érintett harmadik országokban, különösen a gyógyszerek tekintetében. Ily módon lecsökkenthető lenne annak valószínűsége, hogy az ilyen gyógyszerek szállítása késedelmet szenved.

Ezen igazgatási eljárásokkal kapcsolatban környezeti hatások nem merültek fel.

6.5. Adminisztratív terhek

6.5.1. *A vállalkozások adminisztratív terhei*

A szellemitulajdon-jogok uniós vámszervek általi érvényesítésének alapja az intézkedés iránti kérelem, amelyet a szellemitulajdon-jog jogosultja ad be. Annak a személynek kell jogi eljárást kezdeményeznie, akinek a szellemi tulajdonhoz fűződő jogai sérültek. Mivel nem kötelező kérelmet beadni, a rendszer és a javasolt új lehetőségek semmilyen tekintetben sem rónak többletköltséget vagy -kötelezettséget a jogosultakra a hatályos rendelethez képest, amely már most is arra ösztönzi a jogosultakat, hogy elektronikus adatcsererendszer megléte esetén a kérelmeket elektronikusan adják be.

Elvileg függetlenül attól, hogy az e hatásvizsgálatban feltárt problémák kezelésére melyik szakpolitikai lehetőségre esik a választás, a jogosultak adminisztratív terhére vonatkozóan itt bemutatott jellemzők egy bizonyos mértékig mindenképp fennmaradnának. A hamisított és kalóz árukat tartalmazó kis tételekre bevezetendő külön egyszerűsített eljárás – amelynek értelmében az érintett árukat a jogosult bevonása nélkül meg lehetne semmisíteni – nagy mértékben csökkentené ezt az adminisztratív terhet.

6.5.2. *A vámszerveknél jelentkező adminisztratív teher*

A különböző megoldási lehetőségeknek az adminisztratív költségek szintjén jelentkező hatásainak egyes problémákra lebontott elemzésére nincs mód. A vámhatóságok az EU határain végzik feladatukat, a vámtisztviselők különböző szakpolitikai területekhez tartozó jogszabályok széles körének betartását ellenőrzik. Minden egyes jogszabály tartalmaz a szellemitulajdon-jogok védelmével, a készpénzellenőrzéssel, a termékbiztonsággal, az egészségügyi és biztonsági szempontokkal, valamint az adózási és vámkérdésekkel kapcsolatos külön szabályokat. Nem mérhető, hogy az egyes ellenőrzések mekkora részben kapcsolódnak egyik vagy másik szakpolitikai területre, így nem áll rendelkezésre adat arról, hogy kizárólag a szellemitulajdon-jog érvényesítésével összefüggésben mekkora adminisztratív költség merül fel.

A szellemitulajdon-jog megsértésének bizonyos esetei alá tartozó áruk lefoglalására kidolgozott eljárások 1988. január 1-je óta hatályban vannak az EU-ban. A rendelet hatályának kiterjesztése tehát nem tenné szükségessé a vámszervek átszervezését.

A kis tételekre vonatkozó eljárások egyszerűsítése remélhetőleg csökkenteni fogja az eljárási lépések számát, és ezáltal csökken az egyes lefoglalási ügyekre fordított idő. Ez várhatóan ellensúlyozza majd a megsemmisítési költségeknek a hatékonyabb eljárásoknak köszönhető esetleges növekedését.

7. AZ ELŐNYBEN RÉSZESÍTETT SZAKPOLITIKAI LEHETŐSÉG

A jogalkotási lehetőség kínálja a legjobb megoldást azon problémák kezelésére, amelyek a mostani rendelet végrehajtásával kapcsolatban felmerültek, azaz a harmonizálatlan és körülményes eljárások problémájára vagy az olyan hiányosságokból fakadó problémákra, hogy a rendelet nem fedi le a szellemitulajdon-jogok összességét. Az eljárási kérdések tisztázásának a rendeletben való megjelenítése révén maximális jogbiztonság lenne garantálható a szabadalmi jog tekintetében a tranzitáruként érintett generikus gyógyszerek kezelésére vonatkozóan is. A hatályos rendelet módosítására irányuló bizottsági javaslatnak lehetőség szerint a hatásvizsgálatban megjelölt összes problémára reagálnia kell, ezáltal az előnyök és kötelezettségek tekintetében az érintett személyek valamennyi csoportja számára kiegyensúlyozott helyzetet eredményezve.

Nem jogszabályi intézkedésekkel a feltárt problémák csak részben kezelhetők. Jogértelmezések vagy iránymutatások segíthetnek az EU-n keresztülhaladó tranzitárukra alkalmazandó eljárás vagy az általános jogelvek – például a meghallgatás jogának – a hatályos rendelet keretében történő tisztázásában. Nem jogszabályi eszközökkel viszont nem lehet elérni a vámszervek által érvényesített szellemitulajdon-jogok körének szélesítésére irányuló célt.

Az új rendelet végrehajtásának támogatása érdekében bizonyos esetekben ötvözni kell majd a jogalkotási és a nem jogalkotási eszközöket. Mindazonáltal, annak érdekében, hogy a Bizottság megfelelő választ adjon a szabályozás felülvizsgálatára vonatkozó tanácsi felkérésre, illetve a felülvizsgálat keretében az érdekelt felek által megfogalmazott kételyekre, a *status quo* fenntartásának lehetőségét el kell vetni.

8. TANULSÁGOK: TÖBBET KELL TUDNUNK A SZELLEMITULAJDON-JOGOT SÉRTŐ ÁRUK KERESKEDELMÉNEK VOLUMENÉRŐL ÉS HATÁSAIRÓL

A szellemitulajdon-jogok érvényesítésével kapcsolatos bármilyen szakpolitikai intézkedés hatásainak vizsgálatát jelentős mértékben hátráltatja a megbízható adatok hiánya. A szellemitulajdon-jogot sértő árukról rendelkezésre álló adatok töredezettek és nem összehasonlíthatók, így a probléma egészének nagyságrendje és annak az Európai Uniót érintő hatása, illetve a probléma kezelésére hozott szakpolitikai intézkedések hatása nehezen felbecsülhető.

Az adathiány orvosolása érdekében a Hamisítás és a Kalózkodás Európai Megfigyelőközpontja az információ- és adatgyűjtés javítását a legfontosabb célkitűzései között jelölte meg. A Megfigyelőközpontot 2009-ben hozták létre; a

magánszektor több mint 40 érdekeltjét, a 27 tagállamot és az Európai Bizottságot tömöríti.

A Bizottság kijelölt egyes területeket, amelyeken sürgős fellépésre van szükség. Miközben például számos tanulmány megállapította, hogy a hamisított és kalóz áruk nemzetközi kereskedelme folyamatos emelkedést mutatott az elmúlt évtizedben, e megállapításokat gyakran kétségbe vonják, mert nem átfogóak vagy mert különböző módszertanokkal nyert, nem összehasonlítható számokat használnak. A helyzet gyors kezelése érdekében közös módszertant kell kidolgozni, amit a magán- és az állami szektorba tartozó egységek egyaránt használhatnak, így megalapozott jelentések készíthetők, amelyekből kirajzolódik a probléma valós mérete és jellege. Ezek a jelentések képeznék az alapját a tényadatokra jobban támaszkodó szakpolitikai döntéseknek és a célzottabb érvényesítési stratégiáknak.

Következésképp pályázatot hirdettek szakértők bevonására a hamisítás és a kalózkodás jellege, nagyságrendje és a belső piacra kifejtett hatásának felmérése céljából, amelyhez az adatgyűjtést, az adatelemzést és adatok összehasonlítását meghatározott módszertan szerint kell elvégezni. A feladattal megbízott szakértők által javasolt módszertannak a tagállamok és ágazatok mindegyikében alkalmazható és későbbi tanulmányokban és elemzésekben felhasználható kulcsindikátorokat kell produkálnia. A szakértők 2010 decemberében megkezdték munkájukat, és első lépésben feltérképezik és összegzik a már elkészült tanulmányokat és módszertanokat. Második lépésként a kutatás alapján a szakértők javaslatot tesznek a legalkalmasabb módszertanra, amellyel számszerűsíthető a hamisításnak és a kalózkodásnak a belső piacot érintő nagyságrendje és jellege, különös tekintettel az egyes területeket, például az innovációt, a növekedést és versenyképességet, a kreativitást és kultúrát, a közegészségügyet és termékbiztonságot, a foglalkoztatást, a környezetvédelmet, az adóbevételeket és a bűnözést érintő hatásaira.